

Visit Svalbard AS
Postboks 323
9171 LONGYEARBYEN

**SYSSEMESTEREN
PÅ SVALBARD**

Vår dato: 08.04.2022
Vår ref: (bes oppgitt ved svar) 21/03522-16

Videre arbeid med etablering av ordning for sertifisering av Svalbardguider - invitasjon til innspillmøter

Innledning – høring av ny feltsikkerhetsforskrift og den kommende prosess mv.:

Et forslag til bl.a. ny forskrift om sikkerhet i felt på Svalbard (feltsikkerhetsforskriften) ble sendt på høring fra Justis- og beredskapsdepartementet (JD) per høringsbrev av 31. august 2021. For nærmere informasjon om selve høringen, og om bakgrunnen for saken mv., vises det til departementets hjemmeside:

[Høring av forslag til ny forskrift om sikkerhet i felt mv. på Svalbard og forslag til ny forskrift om pakkereiselovens anvendelse på Svalbard - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Utgangspunkt for arbeidet er oppdragsbrev fra JD til daværende Sysselmannen av 2. mars 2020 hvor det bl.a. ble gitt i oppdrag å utarbeide en myndighetsstyrt sertifiseringsordning for guider.

En vesentlig del av høringsforslaget er derfor at turistvirksomheter og feltvirksomheter, slik dette er definert i § 3 bokstavene a) og b), skal benytte «guider som er sertifiserte Svalbardguider». Sistnevnte, og selve kravet som sådan, følger av utkast til § 12 annet ledd.

I forslaget § 7 første ledd er inntatt en bestemmelse om «kompetansekrav for guider». Kompetansekravene står sentralt i forslaget, og da som rettslig beskrivelse av hva en guide som minimum skal ha av *kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse* for å bli sertifisert «Svalbardguide». Som vi vil komme tilbake til har vi – hva angår *innholdet* i kompetansekravene og opplæringen – valgt å ta utgangspunkt i dagens Svalbard Guide Opplæring (SGO). SGO drives i regi av Svalbard Reiselivsråd/Visit Svalbard, er lokalt forankret, og etter hvert godt kjent i bransjen. SGO er derfor av flere grunner et naturlig utgangspunkt for en fremtidig og formalisert ordning med virkning for alle guider på Svalbard.

Hovedformålet med de kommende innspillmøter, vil derfor være å se nærmere på hvilken *kompetanse* som må innehas for å kunne oppfylle kravene i § 7 første ledd bokstavene a) til h).

Selve «kompetansebegrepet» er definert innenfor det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring, og vil derfor bli benyttet for å strukturere innholdet i de ulike emnene som sådan. Deretter vil *omfang og konkret innhold* så bli diskusjonstema i innspillmøtene. Universitetet i Tromsø Norges arktiske universitet (UiT) vil bli invitert til å presentere dette oppsettet og måten å arbeide på i et av de innledende møtene.

Ovennevnte krav skal, slik utkastet til forskrift lyder, fastsettes endelig i egen forskrift, jf. utkastet til ny feltsikkerhetsforskrift § 7 annet ledd. For de enkelte bestemmelser, samt beskrivelser mv. av disse, vises det til høringen og lenken ovenfor.

Det som her er beskrevet, utgjør m.a.o. hoveddelen av det kommende arbeidet. Men også andre temaer som naturlig hører sammen med dette, vil inngå. Det vises i denne forbindelse også til beskrivelsen av oppdraget i årets tildelingsbrev for Sysselmesteren hvor det på side 8 sies:

«...Det skal m.a. utviklast forslag til kurs- og kompetansekrav, tal på sertifiserte guider per deltakar på aktivitetar utanfor lokalsamfunna basert på type aktivitet og sesong og andre rammer for innretninga av sertifiseringsordninga som omtala i forslag til ny feltsikkerhetsforskrift».

Av oppdraget fremgår også at Sysselmesteren skal involvere nærings- og bransjeorganisasjoner og relevante fagmiljøer i arbeidet som nevnt. Det er på denne bakgrunn at dette brevet nå sendes ut.

Om selve invitasjonen – bakgrunnen for valg av adressater mv.:

Brevet her sendes til adressater som vurderes å ha kunnskap og kompetanse om opplæring av guider som sådan, informasjon som så senere kan inngå i en ordning for «sertifisering av guider». I det følgende vil fortrinnsvis begrepet «Svalbardguide» benyttes, et begrep som også utkastet til forskrift benytter.

Det kommende arbeidet vil som sagt særlig omfatte hvilke kompetansekrav som minimum skal gjelde for en Svalbardguide («opplæringsstandarden»). Men også andre temaer vil bli berørt, jf. mer om dette nedenfor og avslutningsvis i brevet her.

Innledningsvis og i denne sammenheng vil vi også nevne at *utvikling og etablering av kurs- og opplæringsystemer* (i dette tilfellet for: «Svalbardguider») ikke er et fagfelt Sysselmesteren har spesialkompetanse på i sin organisasjon. Dette faktum må derfor ses i direkte sammenheng både med denne invitasjonen, og utkastet til § 7 siste ledd hvor det går frem at Sysselmesteren kan innhente vurderinger og forslag til kurs- og læringskravene fra relevante fagmiljøer på området.

Vårt mål er derfor at de inviterte deltakerne i felleskap vil kunne være med å besvare de relevante spørsmål i størst mulig bredde. Som profesjon har både UNIS Arctic Safety Center og UiT ulike kurs og opplæringer som sitt fagfelt. I dette ligger også oppbygging og etablering av kurs og opplæringer som sådan. Som ytterligere fordel kommer og at de nevnte aktører i lengre tid har hatt bl.a. *sikkerhet og guideutdanning* i sine kurs- og utdanningsporteføljer.

I tillegg har også næringen ulike ordninger per i dag, herunder Svalbard Guide Opplæringen som vi ønsker å ta utgangspunkt i. Gitt de overordnede svalbardpolitiske målsetninger, ordningens lokale forankring, og dens langvarige eksistens, er SGO et naturlig utgangspunkt for en formalisert og

myndighetsstyrt sertifiseringsordning. Samtidig ønsker vi også å få med i ordningen gode og relevante deler fra andre opplæringsystemer mv., og vi går derfor bredere ut i invitasjonen her.

Adressatlisten er utvidet med flere aktører enn hva som har vært tilfellet tidligere i prosessen. Dette bl.a. etter konkrete henvendelser fra aktørene selv, og fordi Sysselmesteren anser at også disse vil kunne komme med gode bidrag til arbeidet.

I og med at det totale antallet deltagere er utvidet sammenlignet med tidligere, ser vi det som praktisk nødvendig å justere antallet deltakere totalt sett. De som allerede er invitert med to personer, og som også har innmeldt sine deltakere, får fortsatt mulighet til å delta med to personer. Dette gjelder: UNIS Arctic Safety Center, UiT Norges Arktiske Universitet, Visit Svalbard og AECO.

De øvrige aktører, og som herved inviteres inn er: Norske Tindevogledere (NORTIND), Norsk Naturguideforbund og Svalbard Guide Association. De tre sistnevnte inviteres følgelig med én representant hver.

Innovasjon Norge er også invitert til å delta (bl.a. ut fra deres arbeid med tematikken «*guide, risiko, sikkerhet og beredskap*»).

Sysselmesteren har mottatt navn og kontaktinformasjon på personer i ovennevnte organisasjoner, og vi ber om en snarlig tilbakemelding dersom andre personer skal føres opp isteden. Ev. informasjon om dette bes sendt til: firmapost@sysselmesteren.no

Fra Sysselmesteren vil på saksbehandlersiden følgende personer delta i møtene og i arbeidet for øvrig (endringer kan forekomme underveis i prosessen):

- seniorrådgiver reiseliv, Aud Andersen,
- seniorrådgiver, Henrik Rotneberg,
- seniorrådgiver naturforvaltning, Jannike Wika,
- sysselmesterførstebetjent, Ragnar Schjølset.

Arbeidet ledes av assisterende sysselmester, Sølvi Elvedahl dog slik at også sysselmester, Lars Fause vil delta på enkelte møter.

Nærmere om de kommende innspillmøter og møtenes oppbygning mv.:

Vi ser for oss at den kommende møterekke dels avholdes ved oppmøte fra hele eller deler av gruppen, men også ved bruk av Teams e.l. Bruk av sistnevnte er trolig også nødvendig for å kunne gjennomføre en møterekke med samtlige deltakere mv.

Som tidligere beskrevet, og for ordens skyld, gjøres oppmerksom på at arbeidsspråket vil være norsk.

Det er på det nåværende tidspunkt vanskelig å anslå hvor mange møter som vil være nødvendig for å komme igjennom de ulike temaer, men vi har skissert et omriss i vedlegget til brevet her. Antallet møter mv. er også et forhold som kan justeres underveis etter behov.

Med flere deltakere og relativt mange temaer som skal gjennomgås ser Sysselmasteren det som avgjørende at møtene forberedes godt fra alle deltakere, og at de følger en på forhånd fastsatt struktur.

Sysselmasteren foreslår at emner og temaer for innspillmøtene struktureres etter følgende oppbygging, jf. også vedlegget til brevet her:

1. Tema for møte (herunder begrepsavklaringer, avgrensninger mv.).
2. Hva bør kompetansekravene som minimum være, m.a.o.: «opplæringsstandarden» (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse).
3. Hva har bransjen selv av kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse og som benyttes i opplæring av guider og inngår i kurs og retningslinjer per i dag.
4. Hva er ev. «kompetansegapet» mellom punkt 2 og 3.
5. Forslag til hvordan ev. «kompetansegap» i punkt 4 kan lukkes.
6. Konsekvenser av forslag som kommer frem under punkt 5 (økonomiske, administrative, praktiske mv.).

Forslag til emner og temaer vil ta utgangspunkt i § 7 bokstav a) – h) og vil bli gjennomgått og vurdert i møtene.

For den nærmere oppbygning og emneforslag til de respektive møter mv., vises det til vedlegget: «Forslag til møtestruktur og fremdriftsplan». Merk at dette er en tentativ plan som kan endres underveis.

Øvrige spørsmål og temaer for møterekken:

Som tidligere beskrevet skal Sysselmasteren også se på andre temaer i arbeidet, herunder bl.a.:

- Som del av arbeidet med kurs- og læringskravene, vil krav til *utstyr* for den aktuelle aktivitet stå sentralt. Det vises i denne sammenheng til § 12 fjerde ledd og hvor det kommer frem at turistvirksomheter og feltvirksomheter skal medbringe det utstyr som sertifiseringen for den aktuelle aktivitet foreskriver.
- «*Guide-/gjestratioen*»; m.a.o.: antall deltagere per guide med sikkerhetsansvar i felt. Det vises her særlig til utkastet § 12 tredje ledd.
- Ovennevnte spørsmål differensiert på type aktivitet og sesong.
- Hvilke av kurs- og læringskravene skal gjennomføres på Svalbard, jf. forslaget til ny feltsikkerhetsforskrift § 7 nest siste ledd.
- Hvordan og i hvilken grad skal erfaring og mangeårig virke som guide på Svalbard inngå som en del av, eller som supplement til sertifiseringen (m.a.o. ev. unntak fra kravene, overgangsordninger mv.).

Slik Sysselmasteren ser det vil ovennevnte kulepunkter naturlig inngå som en del av diskusjonene omkring kurs- og kompetansekravene. Sysselmasteren ser følgelig for seg at disse spørsmålene diskuteres som en del av dette, enten fortløpende, eller i egne møter ved behov.

På etatsstyringsmøtet med Sysselmasteren den 23. mars 2022 presiserte JD at en i det videre arbeidet og i de kommende innspillmøter må se nærmere på utformingen av to mulige former for en

sertifiseringsordning, dvs. både på guidenivå slik det er foreslått i høringen, men også på bedriftsnivå.

Uavhengig av hvilken løsning som til slutt velges, må uansett det *konkrete innhold og omfang i kurs- og kompetansekravene* defineres.

For å få et best mulig grunnlag også for de vurderinger som er skissert i avsnittene ovenfor, ber derfor Sysselmesteren om innspill og synspunkter også til dette.

Sysselmesteren skal med utgangspunkt i ovennevnte gi departementene en vurdering av konsekvensene ved valg av sertifiseringsløsning på guide- eller bedriftsnivå.

Avslutning mv:

Sysselmesteren vil etter påske sende ut en felles e-post hvor møtetidspunkter avtales. ***For å komme i gang med innspillmøtene mv., er det ønskelig å kunne avholde det første møtet så snart som mulig. Vi ber derfor allerede her om at aktørene ser på om det kan være mulig å avholde et møte i uke 18.***

Med mindre annen beskjed mottas sendes korrespondansen fremover til mottakerne av dette brevet, jf. og det som er sagt midt på side 3. I den påfølgende korrespondanse vil det også bli tatt stilling til hvilke av aktørene som vil prioritere å delta i møtene, og hvilke som ser det mest hensiktsmessig å delta per Teams e.l. Det er selvfølgelig ønskelig om alle kan møte personlig på det første møtet, men dette er ikke et krav.

Endelige dagsordener mv. vil bli sendt ut i forbindelse med de konkrete møteinnkallelser. Sammen med dagsorden til hvert møte, ser vi også for oss å sende ut noen korte oppsummeringspunkter fra gjennomført møte.

Sist, men ikke minst legges til grunn at samtlige deltakere har lest og setter seg tilstrekkelig godt inn i høringsforslaget på forhånd. Og da særlig det som gjelder *kurs- og kompetansekravene i utkastet til § 7*. En slik forberedelse er også nødvendig for at arbeidet skal kunne bli så effektivt og konstruktivt som mulig.

Avslutningsvis nevnes og at forskyvningen av høringsfristen (til 1. mai 2022) trolig også vil forskyve de øvrige deler av arbeidet på ulike måter. Vi vil komme nærmere tilbake til dette i de kommende innspillmøtene.

Med ønske om et godt og konstruktivt arbeid!

Med hilsen

Lars Fause
sysselmester

Henrik Rotneberg
juridisk rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskreven signatur

Mottakere:

Svalbard Guide Association, Franka Leitener
Norsk Naturguideforbund, Johannes S. Bolstad
Norske Tindeveiledere (NORTIND), Leif Inge Magnussen
Innovasjon Norge, Haaken Michael Christensen
Universitetssenteret på Svalbard UNIS
Visit Svalbard AS
UiT Norges arktiske universitet, Carsten Gade Rolland
AECO Association of arctic Expedition Cruise Operators

Kopimottakere:

Justis- og beredskapsdepartementet
Klima- og miljødepartementet
Nærings- og fiskeridepartementet

Vedlegg:

Forslag til møtestruktur, tematikk og fremdriftsplan